

Tweekleurig springzaad (*Impatiens balfourii*)

Foto: Johan van Valkenburg

Bron: NVWA

[Tweekleurig springzaad](#) is een eenjarige plant die 40 tot 80 cm hoog wordt. De plant bloeit eind juli, augustus en september, de bloemen zijn wit met lichtpaars of paars-rose. De plant sterft af bij de eerste vorst. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken. Vandaar de Nederlandse naam springzaad. Tweekleurig springzaad kan worden verward met andere soorten springzaad. U vindt [hier](#) een overzicht van de verschillen tussen de *Impatiens*-soorten.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: tweekleurig springzaad komt nog weinig voor in Nederland. Het aantal waarnemingen is de afgelopen jaren echter snel toegenomen, vooral in stedelijk gebied. Tot nu toe is deze soort slechts binnen één Natura 2000-gebied waargenomen.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Tweekleurig springzaad kan dichte bestanden vormen waar weinig licht doorheen komt, waardoor andere plantensoorten worden onderdrukt. Het is onbekend of dit ook daadwerkelijk in Nederland gebeurt, maar het is wel waarschijnlijk. Ook competitie om bestuivers is te verwachten. Door zijn sterke geur lokt de plant bestuivers van inheemse soorten weg, waardoor deze minder zaad produceren, wat nadelig is voor de vitaliteit van de natuurlijke vegetatie. Plaatselijk kan de soort een probleem vormen door de hoge reproductie. Omdat de plant op drogere plaatsen groeit dan andere *Impatiens*-soorten, is de kans op verspreiding via water gering.

De kans dat tweekleurig springzaad zich gaat vestigen in natuurgebieden en daarbij een bedreiging gaat vormen voor bedreigde soorten, is groot. Tweekleurig springzaad groeit vooral goed bij hogere temperaturen. Door klimaatverandering zal waarschijnlijk de invasiviteit toenemen.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Niet van toepassing.

Overige effecten

Niet van toepassing.

Wat te doen?

Maaien en handmatig verwijderen zijn de meest kosteneffectieve methoden voor het uitroeien of beheren van invasieve *Impatiens*-soorten. Dergelijke maatregelen moeten voor de zaadzetting, dus in juni, worden uitgevoerd. Mechanisch maaien is alleen effectief op locaties die toegankelijk zijn voor (zwaar) materieel. De planten moeten vlak boven de grond worden gemaaid om uitgroei en bloemvorming te voorkomen. Handmatige verwijdering is arbeidsintensiever dan mechanisch maaien maar kan accurater en ook op moeilijk toegankelijke plekken worden uitgevoerd.

Begrazing is minder effectief omdat de meeste herbivoren geen voorkeur hebben voor *Impatiens*-soorten. Er zijn geen andere biologische bestrijdingsmethoden bekend. Chemische bestrijding kan effectief zijn als het plaatsvindt voordat de bloemen gevormd zijn, maar gezien de kans op ongewenste milieueffecten wordt dit niet aanbevolen.

Bij bestrijding wordt altijd wel een plant gemist. Daarom wordt aangeraden om gedurende minimaal drie groeiseizoenen na bestrijding te controleren of vestiging van nieuwe kiemplanten optreedt en in dergelijke gevallen de maatregelen te herhalen.

Meer info over tweekleurig springzaad

Oorsprongsgebied

Tweekleurig springzaad komt oorspronkelijk uit het Himalaya-gebied.

Habitat

Tweekleurig springzaad kan op drogere gronden groeien dan reuzenbalsemien en de meeste andere *Impatiens*-soorten. De plant kan groeien in zowel open habitats als in bossen met hoge lichtintensiteit. In Nederland komt de plant tot nu toe vooral voor in stedelijk gebied.

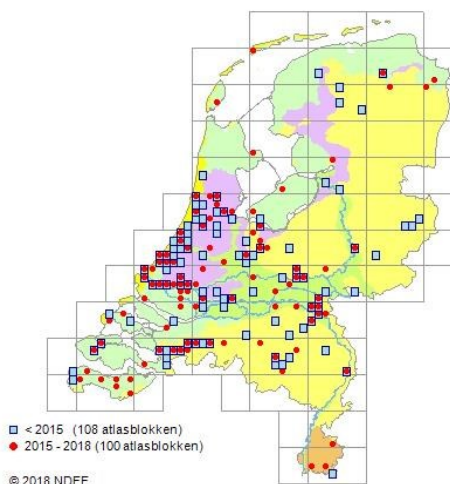
Introductieroute Nederland

Tweekleurig springzaad is in Nederland ingevoerd als sierplant in borders. De eerste melding in een tuin was in 1973.

Aanwezigheid in Nederland

Tweekleurig springzaad lijkt zich gevestigd te hebben in Nederland. De plant wordt verspreid over Nederland waargenomen, vrijwel uitsluitend in stedelijk gebied. Of de populatie zich zonder input vanuit tuinen weet te handhaven, is nog niet duidelijk.

De eerste waarneming in de natuur in Nederland dateert uit 2000.

Verspreiding van tweekleurig springzaad in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Tweekleurig springzaad is in Nederland geïntroduceerd als sierplant en zaad van deze plant is nog steeds te koop. De plant lijkt zich in Nederland te hebben gevestigd. De plant verwildert uit tuinen en komt het meest voor in stedelijk gebied. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken.

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

Risicobeoordeling

[Matthews, J, R. Beringen, E. Boer, H. Duistermaat, B. Odé, J.L.C.H. van Valkenburg, G. van der Velde & R.S.E.W. Leuven, 2015. Risks and management of non-native *Impatiens* species in the Netherlands. Radboud University, FLORON and Naturalis Biodiversity Center.](#)

Bronnen

[Q-bank invasive plants verspreidingsatlas.nl](#)

Laatste update: 12-3-2018